

Minister
Zdrowia

DLG.050.81.2024.AM
Warszawa, 27 listopada 2024

Pani
Anna Gembicka
Poseł na Sejm RP

Pan
Michał Moskal
Poseł na Sejm RP

Szanowna Pani Poseł, Szanowny Panie Pośle,

w związku z interwencją z dnia 27 października 2024 r. w sprawie trudnej sytuacji opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży, informuję zgodnie z poniższym.

Na wstępie należy zaznaczyć, że **Środowiskowe Centra Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży finansowane były w ramach Funduszy Europejskich na lata 2014-2020**. Instytucją Zarządzającą Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 oraz Instytucją Organizującą Konkurs, w ramach którego powstawały Środowiskowe Centra Zdrowia Psychicznego, było **Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej**. Celem projektów wspierających ŚCZP finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 ze środków regionalnych programów operacyjnych było czasowe wsparcie i przygotowanie do włączenia ich do krajowego systemu finansowania.

Na etapie negocjowania Nowej Perspektywy ustalona została tzw. linia demarkacyjna określająca podział obszarów finansowania ze środków krajowych i regionalnych. Decyzja ówczesnego kierownictwa wyrażona w piśmie Pana Ministra Adama Niedzielskiego do Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej jasno wskazywała, że tworzenie i funkcjonowanie Centrów Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w kontekście udzielania świadczeń, powinno być finansowane ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, a nie środków Unii Europejskiej.

Odpowiedź na pytanie 1. Jakie działania podjęło Ministerstwo Zdrowia od 13 grudnia 2023 r. do końca października 2024 r. w zakresie zapewnienia środków, które poprawią dostęp do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży?

Wartość umów zawartych w zakresach dedykowanych dzieciom i młodzieży w rodzaju świadczeń opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień sukcesywnie się zwiększa. Na przestrzeni 5 ostatnich lat **z kwoty wynoszącej niewiele ponad ćwierć miliarda złotych wzrosła do kwoty wyższej o ponad miliard złotych. Jest to wzrost o 403,99%.**

Dane dotyczące wartości zawartych umów w omawianych zakresach zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela nr 1. Wartość zawartych umów w zakresach dedykowanych dzieciom i młodzieży w rodzaju świadczeń opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w latach 2019-2024 [wartości podane w zł].

Kod zakresu świadczeń	Nazwa zakresu	rok						uwagi
		2019	2020	2021	2022	2023	2024	
	suma:	256 801 009,86	304 527 637,33	425 943 153,20	725 569 559,04	998 532 596,22	1 294 250 906,77	
04.1701.001.02	ŚWIADCZENIA PSYCHIATRYCZNE AMBULATORYJNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	54 372 680,91	61 248 565,81	64 475 605,10	53 366 729,22	32 791 556,17	31 397 644,79	zakres świadczeń przekształcony w CZP dla dzieci i młodzieży - II poziom referencyjny
04.1708.007.02	ŚWIADCZENIA DLA OSÓB Z AUTYZMEM DZIECIĘCYM LUB INNYMI CAŁOŚCIOWYMI ZABURZENIAMI ROZWOJU.	29 030 771,24	29 752 050,11	32 824 498,31	44 557 090,73	56 891 170,52	73 677 960,00	
04.1741.007.02	ŚWIADCZENIA TERAPII UZALEŻNIEŃ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.	2 450 990,95	2 834 098,34	2 965 906,71	4 022 888,39	5 550 335,38	7 546 664,62	
04.2703.001.02	ŚWIADCZENIA DZIENNE PSYCHIATRYCZNE REHABILITACYJNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	29 142 731,63	30 378 544,62	32 587 145,96	25 028 472,60	10 814 885,66	7 100 967,10	zakres świadczeń przekształcony w CZP dla dzieci i młodzieży - II poziom referencyjny
04.2708.001.02	ŚWIADCZENIA DZIENNE REHABILITACYJNE DLA OSÓB Z CAŁOŚCIOWYMI ZABURZENIAMI ROZWOJOWYMI	7 767 052,43	8 181 130,68	9 586 298,43	11 239 281,51	13 019 295,00	14 836 947,47	
04.2720.001.02	ŚWIADCZENIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI W HOSTELU	1 784 962,17	1 642 730,69	1 580 975,06	2 244 500,62	2 807 069,44	3 313 256,35	
04.4701.001.02	ŚWIADCZENIA PSYCHIATRYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	100 335 368,21	106 018 900,50	115 547 901,99	93 588 893,95	21 406 388,44	11 620 072,86	zakres świadczeń przekształcony w ośrodki wysokospecjalistycznej całodobowej opieki - III poziom referencyjny
04.4705.021.02	LECZENIE ZABURZEŃ NERWICOWYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.	6 970 119,43	7 383 289,16	6 195 143,69	9 403 465,60	11 446 920,00	16 721 066,87	
04.4733.021.02	ŚWIADCZENIA W PSYCHIATRII SĄDOWEJ W WARUNKACH WZMOCNIONEGO ZABEZPIECZENIA DLA NIELETNICH	16 157 244,32	17 241 232,96	17 982 086,91	27 739 073,47	31 400 331,44	31 987 273,84	
04.4737.021.02	ŚWIADCZENIA ODWYKOWE W WARUNKACH WZMOCNIONEGO ZABEZPIECZENIA DLA NIELETNICH	3 554 165,00	4 477 079,75	4 586 905,68	7 114 910,72	9 387 534,88	19 505 034,68	
04.4751.021.02	ŚWIADCZENIA REHABILITACYJNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY UZALEŻNIONYCH OD SUBSTACJI PSYCHOAKTYWNYCH			356 123,60	1 407 163,40	2 604 096,14	4 063 080,50	
04.5163.003.02	ŚWIADCZENIA PIELĘGNACYJNO-OPIEKUŃCZE PSYCHIATRYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	3 732 804,00	4 099 869,00	3 939 645,96	5 182 856,52	6 495 563,08	6 931 380,43	
04.5173.003.02	ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZO-LECZNICZE PSYCHIATRYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.	1 502 119,58	1 796 287,50	1 735 128,63	2 546 617,38	3 132 430,86	3 587 116,19	
04.9901.300.03	ZESPÓŁ ŚRODOWISKOWEJ OPIEKI PSYCHOLOGICZNEJ I PSYCHOTERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY - I POZIOM REFERENCYJNY*					483 954,06	3 048 278,18	
04.9901.301.02	ZESPÓŁ ŚRODOWISKOWEJ OPIEKI PSYCHOLOGICZNEJ I PSYCHOTERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY - I POZIOM REFERENCYJNY (ROZLICZENIE PRODUKTU)					637 699,33	4 787 371,84	
04.9901.400.03	OŚRODEK ŚRODOWISKOWEJ OPIEKI PSYCHOLOGICZNEJ I PSYCHOTERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY - I POZIOM REFERENCYJNY*		28 318 529,11	130 217 168,27	120 132 010,29	133 851 242,29	165 408 699,05	
04.9901.401.02	OŚRODEK ŚRODOWISKOWEJ OPIEKI PSYCHOLOGICZNEJ I PSYCHOTERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY - I POZIOM REFERENCYJNY (ROZLICZENIE PRODUKTU)				146 265 467,89	213 093 866,84	274 664 168,08	
04.9902.300.02	CENTRUM ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY - PORADNIA ZDROWIA PSYCHICZNEGO - II POZIOM REFERENCYJNY				24 058 450,16	58 568 646,39	82 212 305,43	
04.9902.400.03	CENTRUM ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY - II POZIOM REFERENCYJNY		1 155 329,10	1 362 618,90	47 754 934,09	120 739 194,21	226 309 384,69	
04.9903.400.03	OŚRODEK WYSOKOSPECJALISTYCZNEJ CAŁODOBOWEJ OPIEKI PSYCHIATRYCZNEJ - III POZIOM REFERENCYJNY				99 916 752,50	263 410 416,11	305 532 233,78	

* zakresy finansowane ryczałtem

Dane pozyskane z systemu informatycznego NFZ, aktualne na dzień 22.11.2024.

Drugim istotnym wskaźnikiem jest wartość sprawozdanych do rozliczenia świadczeń w zakresach dedykowanych dzieciom i młodzieży w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień, które to dane są przedstawione w następnym tabeli:

Tabela nr 2. Wartość sprawozdanych do rozliczenia świadczeń w zakresach dedykowanych dzieciom i młodzieży w rodzaju świadczeń opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień [wartości podane w zł].

kod zakresu świadczeń	nazwa zakresu świadczeń	rok realizacji						uwagi
		2019	2020	2021	2022	2023	styczeń - wrzesień 2024	
	suma:	256 275 389,97	239 951 002,93	286 540 344,43	574 031 596,83	850 894 493,22	796 583 206,56	
04.1701.001.02	ŚWIADCZENIA PSYCHIATRYCZNE AMBULATORYJNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	54 095 189,26	57 597 201,05	63 038 772,79	52 002 623,17	32 676 509,30	22 651 784,56	zakres świadczeń przekształcony w CZP dla dzieci i młodzieży - II poziom referencyjny
04.1708.007.02	ŚWIADCZENIA DLA OSÓB Z AUTYZMEM DZIECIĘCYM LUB INNYMI CAŁOŚCIOWYMI ZABURZENIAMI ROZWOJU.	29 459 091,16	27 000 233,75	32 453 507,32	43 450 943,33	56 594 022,18	58 057 785,65	
04.1741.007.02	ŚWIADCZENIA TERAPII UZALEŻNIEŃ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.	2 454 643,26	2 599 031,85	2 925 471,58	3 926 332,84	5 425 485,63	5 371 184,41	
04.2703.001.02	ŚWIADCZENIA DZIENNE PSYCHIATRYCZNE REHABILITACYJNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.	28 731 407,81	21 701 473,78	28 825 542,52	22 288 350,38	10 731 215,02	4 847 035,49	zakres świadczeń przekształcony w CZP dla dzieci i młodzieży - II poziom referencyjny
04.2708.001.02	ŚWIADCZENIA DZIENNE REHABILITACYJNE DLA OSÓB Z CAŁOŚCIOWYMI ZABURZENIAMI ROZWOJOWYMI	7 816 657,02	5 918 494,14	8 994 582,33	11 189 137,12	12 825 882,64	10 869 776,99	
04.2720.001.02	ŚWIADCZENIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI W HOSTELU	1 784 948,78	1 542 825,35	1 449 718,83	2 237 789,12	2 805 904,19	2 374 224,53	
04.4701.001.02	ŚWIADCZENIA PSYCHIATRYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	99 999 485,41	91 349 415,01	113 768 305,60	92 162 404,74	21 418 709,59	8 529 693,35	zakres świadczeń przekształcony w ośrodki wyspecjalizowanej całodobowej opieki - III poziom referencyjny
04.4705.021.02	LECZENIE ZABURZEŃ NERWICOWYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.	6 994 541,27	5 243 437,40	6 181 973,14	9 404 879,71	11 447 281,96	11 908 877,76	
04.4733.021.02	ŚWIADCZENIA W PSYCHIATRII SĄDOWEJ W WARUNKACH WZMOCNIONEGO ZABEZPIECZENIA DLA NIELETNICH	16 154 734,40	16 410 745,93	17 953 076,59	27 662 588,18	31 343 002,89	22 662 583,30	
04.4737.021.02	ŚWIADCZENIA ODWYKOWE W WARUNKACH WZMOCNIONEGO ZABEZPIECZENIA DLA NIELETNICH	3 554 153,46	3 751 088,62	3 662 805,81	6 678 152,88	9 353 212,97	14 510 070,24	
04.4751.021.02	ŚWIADCZENIA REHABILITACYJNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY UZALEŻNIONYCH OD SUBSTACJI PSYCHOAKTYWNYCH			302 751,68	1 407 090,61	2 398 455,97	2 920 683,04	
04.5163.003.02	ŚWIADCZENIA PIELĘGNACYJNO-OPIEKUNCZE PSYCHIATRYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	3 732 677,49	4 065 633,00	3 904 628,42	5 182 701,24	6 248 897,22	5 226 624,75	
04.5173.003.02	ŚWIADCZENIA OPIEKUNICZO-LECZNICZE PSYCHIATRYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.	1 497 860,65	1 619 359,50	1 735 113,86	2 546 350,01	3 132 429,70	2 607 867,89	
04.9901.300.03	ZESPÓŁ ŚRODOWISKOWEJ OPIEKI PSYCHOLOGICZNEJ I PSYCHOTERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY - I POZIOM REFERENCYJNY*					*	*	
04.9901.301.02	ZESPÓŁ ŚRODOWISKOWEJ OPIEKI PSYCHOLOGICZNEJ I PSYCHOTERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY - I POZIOM REFERENCYJNY (ROZLICZENIE PRODUKTU)					482 314,58	2 894 561,10	
04.9901.400.03	OŚRODEK ŚRODOWISKOWEJ OPIEKI PSYCHOLOGICZNEJ I PSYCHOTERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY - I POZIOM REFERENCYJNY*		*	*	*	*	*	
04.9901.401.02	OŚRODEK ŚRODOWISKOWEJ OPIEKI PSYCHOLOGICZNEJ I PSYCHOTERAPEUTYCZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY - I POZIOM REFERENCYJNY (ROZLICZENIE PRODUKTU)				136 870 544,25	213 160 865,37	201 007 388,48	
04.9902.300.02	CENTRUM ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY - PORADNIA ZDROWIA PSYCHICZNEGO - II POZIOM REFERENCYJNY				19 075 285,22	56 018 396,18	54 323 969,14	
04.9902.400.03	CENTRUM ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY - II POZIOM REFERENCYJNY		1 152 063,57	1 344 093,95	39 955 532,77	114 293 370,69	143 969 391,98	
04.9903.400.03	OŚRODEK WYSOKOSPECJALISTYCZNEJ CAŁODOBOWEJ OPIEKI PSYCHIATRYCZNEJ - III POZIOM REFERENCYJNY				97 990 891,26	260 538 537,16	221 849 703,92	

* zakresy finansowane ryczałtem, wyłączone z rozliczenia za udzielone świadczenia

Dane pozyskane z systemu informatycznego NFZ, aktualne na dzień 22.11.2024.

W tym przypadku dane za rok 2024 są podane za okres styczeń – wrzesień 2024, niemniej dotychczas osiągnięty rezultat pozwala przyjąć, że także i w tym roku trend wzrostowy wartości sprawozdanych do rozliczenia omawianych świadczeń się utrzyma i sumaryczna kwota za cały 2024 rok przewyższy wartość z roku poprzedzającego. **Między rokiem 2019 a 2023 odnotowano wzrost wartości sprawozdanych do rozliczenia świadczeń o 232,02%.**

Odpowiedź na pytania 2, 3 i 4:

2. Jakie konkursy zostały ogłoszone przez MZ, NFZ lub inne instytucje nadzorowane i podległe MZ, od 13 grudnia 2023 r. do końca października 2024 r.? Informacje na temat zasad konkursów, terminu ogłoszenia konkursów, terminu składania wniosków oraz ogłoszenia wyników a także o informację, jaka była pula środków przeznaczona w ramach każdego z nich, a jakie było zapotrzebowanie zgłoszone w ramach złożonych wniosków. Podanie liczby złożonych wniosków wraz z kwotami, jakie zostały w nich określone. Przedstawienie tych danych w formie tabelarycznej.

3. Informacja, ile wniosków zostało każdorazowo w konkursie rozpatrzonych pozytywnie, a ile negatywnie. Informacja, z podziałem na województwa i powiaty, odnośnie do wniosków, które uzyskały dofinansowanie w zakresie działań związanych z zapewnieniem dostępu do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży.

4. Czy konkursy ogłaszane przez MZ, NFZ lub inne jednostki nadzorowane i podległe dotyczyły obszaru całego kraju? Jeśli nie, proszę o informację, jakie województwa były objęte tymi konkursami oraz co było kryterium wyboru danych województwa.

Oddziały wojewódzkie NFZ, których jest 16, na terenie województw, które obejmują swoją właściwością, czyli np. Łódzki Oddział Wojewódzki NFZ na terenie województwa łódzkiego, a Małopolski Oddział Wojewódzki NFZ na terenie województwa małopolskiego, prowadzą postępowania mające na celu wyłonienie świadczeniodawców w danym zakresie świadczeń. Zakresy terytorialne ogłaszanych postępowań różnią się w zależności od danego postępowania – niektóre obejmują zasięgiem całe województwo, inne są ograniczone do dzielnicy danego miasta, część zaś dotyczy np. określonych powiatów na terenie województwa.

Wszystkie ogłoszenia dotyczące konkursów ogłaszanych przez oddziały wojewódzkie NFZ są jawne i publikowane na stronach internetowych danego OW NFZ w zakładce dotyczącej kontraktowania. W każdym ogłoszeniu o postępowaniu w sprawie zawarcia umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej określone są wymogi, które musi spełnić oferent, by móc skutecznie ubiegać się o zawarcie umowy z NFZ. Zgodnie z art. 139 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. 2024 poz. 146, ze zm.; dalej jako „ustawa o świadczeniach”), są to następujące elementy:

- 1) nazwa zamawiającego i adres jego siedziby;
- 2) określenie wartości i przedmiotu zamówienia;
- 3) wymagane kwalifikacje zawodowe i techniczne świadczeniodawców, z uwzględnieniem Polskich Norm wprowadzających normy europejskie, europejskich aprobat technicznych lub norm państw członkowskich Unii Europejskiej wprowadzających europejskie normy zharmonizowane oraz klasyfikacji statystycznych wydanych na podstawie przepisów o statystyce publicznej;
- 4) wskazanie świadczeniodawców zapraszanych do rokowań - w przypadku rokowań;
- 5) określenie obszaru terytorialnego, dla którego jest przeprowadzane postępowanie w sprawie zawarcia umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, oraz wskazanie maksymalnej liczby umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, które zostaną zawarte po przeprowadzeniu tego postępowania, zgodnie z planem finansowym Funduszu i planem zakupu świadczeń opieki zdrowotnej.

Należy również zaznaczyć, że, zgodnie z art. 134 ust. 2 ustawy o świadczeniach, wszelkie wymagania, wyjaśnienia i informacje, a także dokumenty związane z postępowaniem w sprawie zawarcia umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej udostępniane są świadczeniodawcom na takich samych zasadach. Ponadto, zgodnie z art. 147 ustawy o

świadczeniach, kryteria oceny ofert i warunki wymagane od świadczeniodawców są jawne i nie podlegają zmianie w toku postępowania.

Szczegółowe wymogi dotyczące postępowań w sprawie zawarcia umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej są przedstawione w ustawie o świadczeniach, jak również w licznych aktach wykonawczych do tej ustawy, jak np. rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 października 2020 r. w sprawie sposobu ogłaszania o postępowaniu w sprawie zawarcia umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, składania ofert, powoływania i odwoływania komisji konkursowej, jej zadań oraz trybu pracy (Dz.U. 2020 poz. 1858). Wymogi, które musi spełniać oferent, by móc zawrzeć umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, są określone każdorazowo w treści danego konkretnego ogłoszenia.

Należy także podkreślić, że także rozstrzygnięcia omawianych postępowań są jawne i podlegają ogłoszeniu w miejscu i terminie określonych w ogłoszeniu o konkursie ofert, czyli zwykle na stronie internetowej OW NFZ i na tablicy ogłoszeń w siedzibie OW NFZ.

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż przygotowanie Państwu informacji na temat konkursów, które zostały ogłoszone od 13 grudnia 2023 r. do końca października 2024 r., informacji na temat:

- zasad konkursów, terminu ogłoszenia konkursów, terminu składania ofert oraz ogłoszenia wyników, a także informacji o puli środków przeznaczonej w ramach każdego z nich, zapotrzebowania zgłoszonego w ramach złożonych ofert, podanie liczby złożonych ofert, wraz z kwotami, jakie zostały w nich określone;
- ile ofert zostało każdorazowo w konkursie rozpatrzonych pozytywnie, a ile negatywnie, jak również informacji, z podziałem na województwa i powiaty, odnośnie do ofert, które uzyskały dofinansowanie w zakresie działań związanych z zapewnieniem dostępu do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży;
- kwestii konkursów ogłaszanych na obszarze całego kraju;

jest mocno czasochłonne i wymaga zaangażowania znacznych zasobów kadrowych w poszczególnych oddziałach wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia. Informacje te zostaną do Państwa przekazane niezwłocznie po ich uzyskaniu z Narodowego Funduszu Zdrowia odrębnym pismem.

Odpowiedź na pytanie 5. Czy Ministerstwo posiada informacje, jak wygląda dostępność opieki psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży w poszczególnych województwach? Proszę o udostępnienie takiego zestawienia.

Narodowy Fundusz Zdrowia zabezpiecza dostępność do świadczeń gwarantowanych, o których mowa w art. 31d ustawy o świadczeniach, a więc m.in. tych określonych w rozporządzeniu w zakresie opieki psychiatrycznej, w tym do świadczeń gwarantowanych testowanych w środowiskowym modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej opartym na centrach zdrowia psychicznego (na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego; t.j. Dz.U. 2024 poz. 875, ze zm.), na warunkach określonych w ustawie o świadczeniach.

W celu poprawy dostępu do właściwej opieki psychiatrycznej Ministerstwo Zdrowia opracowało i wdraża **kompleksową reformę systemu ochrony zdrowia psychicznego**. Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 14 sierpnia 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień (Dz.U. 2019 poz. 1640) ustanowiono **nowy model opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży**, oparty na **trzech poziomach referencyjnych**:

- 1) **Ośrodek środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży - I poziom referencyjny lub Zespół środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży - I poziom referencyjny.**

W chwili obecnej (stan na dzień 22.11.2024 r.) funkcjonują w ramach umowy z NFZ **490 ośrodki/zespoły I poziomu**.

Zgodnie z wytycznymi określonymi w Raporcie w sprawie ustalenia taryfy świadczeń nr WT.5403.39.2021 z dnia 13 grudnia 2021 r. docelowa dostępność do świadczeń realizowanych na tym poziomie to 1 ośrodek (lub 2 zespoły) na 12 500 populacji dzieci i młodzieży. W związku z powyższym NFZ w najbliższych latach planuje zwiększać dostępność do świadczeń realizowanych na tym poziomie, zgodnie z poniższą tabelą lub potrzebami populacji na danym obszarze.

Tabela nr 3. Zespół/Ośrodek I poziomu referencyjnego – liczba zakontraktowana oraz liczba docelowa.

Oddział NFZ	Zakontraktowana liczba Zespół/Ośrodek I poziom referencyjny	Docelowa liczba Ośrodków I poziomu referencyjnego przy założeniu 1 ośrodek na 12,5 tys. populacji
Dolnośląski	44	40
Kujawsko-Pomorski	22	30
Lubelski	30	29
Lubuski	17	15
Łódzki	36	33
Małopolski	36	52
Mazowiecki	88	84
Opolski	12	13
Podkarpacki	19	31
Podlaski	19	16
Pomorski	36	37
Śląski	39	62
Świętokrzyski	10	16
Warmińsko-Mazurski	16	21
Wielkopolski	53	55
Zachodniopomorski	13	23
RAZEM	490	557

Dane pozyskane z systemu informatycznego NFZ, aktualne na dzień 22.11.2024.

- 2) **Centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży - II poziom referencyjny lub Centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży - poradnia zdrowia psychicznego - II poziom referencyjny.**

W ramach Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży - II poziom referencyjny udzielane są świadczenia w ramach poradni zdrowia psychicznego dla dzieci (1701) oraz oddziału dziennego rehabilitacyjnego dla dzieci (2703).

W chwili obecnej (stan na dzień 22.11.2024 r.) funkcjonuje w ramach umowy z NFZ **90 Centrów II poziomu** (poradnia + oddział dzienny). Zgodnie z wytycznymi określonymi w raporcie w sprawie ustalenia taryfy świadczeń nr WT.5403.14.2021 z dnia 31 maja 2021 r. powinno być dostępnych łącznie 100 centrów II poziomu na terenie kraju. W związku z powyższym NFZ w najbliższych latach planuje zwiększać dostępność do świadczeń realizowanych na tym poziomie, zgodnie z poniższą tabelą lub potrzebami populacji na danym obszarze.

Tabela nr 4. Centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży – II poziom referencyjny – poradnia zdrowia psychicznego oraz centrum zdrowia psychicznego – II poziom referencyjny oddział dzienny + poradnia – liczba zakontraktowana oraz liczba docelowa.

Nazwa Oddziału NFZ	Zakontraktowana liczba Centrum II poziom referencyjny - poradnia zdrowia psychicznego	Zakontraktowana liczba Centrum II poziom referencyjny oddział dzienny + poradnia	Docelowa liczba ośrodków II poziomu wg wytycznych AOTMIT	Różnica do WYTYCZNEJ AOTMIT
Dolnośląski OW	9	7	7	-
Kujawsko-	3	5	5	-
Lubelski OW NFZ	7	6	5	-
Lubuski OW NFZ	2	2	3	1
Łódzki OW NFZ	6	9	6	-
Małopolski OW	5	12	9	-
Mazowiecki OW	9	17	15	-
Opolski OW NFZ	2	-	2	2
Podkarpacki OW	9	3	6	3
Podlaski OW NFZ	-	5	3	-
Pomorski OW NFZ	4	4	7	3
Śląski OW NFZ	6	8	11	3
Świętokrzyski OW	2	1	3	2
Warmińsko-	1	2	4	2
Wielkopolski OW	15	9	10	1
Zachodniopomorski	3	-	4	4
RAZEM	83	90	100	21

Dane pozyskane z systemu informatycznego NFZ, aktualne na dzień 22.11.2024.

3) Ośrodek wysokospecjalistycznej całodobowej opieki psychiatrycznej - III poziom referencyjny.

W chwili obecnej w ramach umowy z NFZ funkcjonują 34 Ośrodki III poziomu, przy czym 3 Oddziały Psychiatryczne dla dzieci nadal świadczą usługi na zasadach sprzed reformy, tj. w zakresie świadczenia psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży (4701). Z uwagi na podstawowe założenie reformy - deinstytucjonalizację opieki psychiatrycznej NFZ monitoruje potrzeby w zakresie świadczeń stacjonarnych psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży (w tym płatność za świadczenia zrealizowane ponad limit określony w umowie, bez konieczności

dokontraktowywania świadczeń w tym zakresie).

Tabela nr 5. Liczba Ośrodków III poziomu referencyjnego – liczba zakontraktowana.

Oddział NFZ	Zakontraktowana liczba Ośrodków III poziomu referencyjnego	W tym: liczba zakontraktowanych oddziałów 4701	Zakontraktowana liczba zakresów 4701
Dolnośląski	3	3	2
Kujawsko-Pomorski	4	4	-
Lubelski	2	2	-
Lubuski	1	1	-
Łódzki	3	4	-
Małopolski	3	3	-
Mazowiecki	4	5	-
Opolski	1	1	-
Podkarpacki	1	1	-
Podlaski	1	1	-
Pomorski	2	2	1
Śląski	3	3	-
Świętokrzyski	1	1	-
Warmińsko-Mazurski	1	1	-
Wielkopolski	3	3	-
Zachodniopomorski	1	1	-
RAZEM	34	36	3

Dane pozyskane z systemu informatycznego NFZ, aktualne na dzień 22.11.2024.

Jednym ze wskaźników statystycznych pomocnych przy analizowaniu dostępności danych świadczeń są listy oczekujących. Z uwagi na fakt, że plik ten, pozyskany z NFZ, jest niezwykle obszerny i liczy ponad 5000 wierszy, został umieszczony w odrębnym załączniku w formacie .xls.

Odpowiedź na pytanie 6. Jak Minister ocenia model zapewnienia pomocy i opieki dla dzieci i młodzieży realizowany przez Środowiskowe Centra Zdrowia Psychicznego. Czy są planowane zmiany w zakresie modelu opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży? Jeśli tak, to jakie? Czy będą się one wiązały ze zwiększeniem środków przeznaczonych na ten cel? Jeśli tak, to o ile i w jaki sposób będzie to realizowane?

W celu poprawy dostępu do właściwej opieki psychiatrycznej Ministerstwo Zdrowia opracowało i wdraża kompleksową reformę systemu ochrony zdrowia psychicznego. Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 14 sierpnia 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień (Dz.U. 2019 poz. 1640) ustanowiono nowy model opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży, oparty na trzech poziomach referencyjnych:

- 1) Ośrodek środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży - I poziom referencyjny lub Zespół środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży;

- 2) Centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży - II poziom referencyjny lub Centrum zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży - poradnia zdrowia psychicznego - II poziom referencyjny;
- 3) Ośrodek wysokospecjalistycznej całodobowej opieki psychiatrycznej – III poziom referencyjny.

Głównym celem reformy jest rozwijanie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej w duchu procesu deinstytucjonalizacji oraz wyrównanie dostępu do opieki psychiatrycznej we wszystkich regionach kraju.

Model środowiskowy poprzez udzielanie świadczeń zdrowotnych blisko miejsca zamieszkania umożliwia prowadzenie procesu terapeutycznego w sposób adekwatny do potrzeb pacjentów, pozwala na wczesne wykrywanie kryzysów psychicznych, może przyczynić się do zwiększenia efektów terapeutycznych, jak również zapobiega zjawisku stygmatyzacji pacjentów.

Celem działania Ministerstwa Zdrowia jest objęcie terenu całego kraju siecią dobrze działających placówek zapewniających profesjonalną pomoc dla dzieci i młodzieży doświadczających zaburzeń psychicznych. Sieć ta składa się z trzech poziomów referencyjnych, które umożliwiają dostosowanie wsparcia do stanu zdrowia dziecka.

Ponadto dnia 15 lipca 2024 r. Ministerstwo Zdrowia zwróciło się do Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji ze zleceniem weryfikacji taryf świadczeń gwarantowanych realizowanych w ramach I i II poziomu referencyjnego oraz świadczenia dla osób z zaburzeniami psychicznymi udzielane w miejscu chronionego zakwaterowania (tzw. hostel).

Odpowiedź na pytanie 7. Czy MZ prowadzi rozmowy lub podejmuje działania wspólnie z MEN, które mają na celu poprawić dostęp do psychologów szkolnych? Proszę o udostępnienie odpowiedniej korespondencji w tym zakresie prowadzonej między Ministerstwami. Czy MZ posiada wiedzę, czy planowane są podwyżki wynagrodzeń dla tego typu psychologów, co ułatwiłoby zapewnienie odpowiedniej kadry? Jeśli tak, to jakie są to plany.

W odniesieniu do współpracy pomiędzy Ministerstwem Zdrowia (MZ) a Ministerstwem Edukacji Narodowej (MEN) w zakresie poprawy dostępu do psychologów szkolnych Ministerstwo Zdrowia uprzejmie informuje, że **kwestia zatrudnienia i wynagradzania kadry placówek oświatowych należy do właściwości MEN.** Jednocześnie oba resorty współpracują w zakresie zaspokojenia potrzeb dzieci i młodzieży na wsparcie psychologiczne. **Współpraca obu resortów w ww. kwestii** opiera się na zadaniach wynikających z realizacji **Narodowego Programu Zdrowia** na lata 2021-2025 (NPZ), w tym celu nr 3 Promocja zdrowia psychicznego.

W ramach środków finansowych NPZ Minister Edukacji Narodowej ogłasza otwarte konkursy na realizację zadań publicznych:

- **W 2023 r. Minister Edukacji i Nauki zlecił realizację** zadania publicznego pn. „Wolontariat na rzecz wsparcia rówieśniczego w ochronie zdrowia psychicznego uczniów”. Zadanie realizowane jest na terenie całego kraju w latach 2023-2025, przez jeden rok w każdej szkole, która przystąpi do tego zadania. Celem zadania jest budowanie pozytywnego klimatu szkoły włączającej oraz dobrostanu psychicznego uczniów przy aktywnej współpracy środowiska szkoły lub placówki oraz środowiska lokalnego. Podczas realizacji zadania nastąpi podniesienie jakości działań profilaktycznych na rzecz ochrony zdrowia psychicznego uczniów w sytuacjach trudnych i w kryzysie psychicznym oraz zostaną

wypracowane mechanizmy zapewniające trwały charakter wdrożonych oddziaływań. W projekcie realizowane są działania zapewniające systemowe wsparcie uczniów, w tym wdrażanie wsparcia rówieśniczego w sytuacjach trudnych i w kryzysie. Systemowe wsparcie uczniów w sytuacjach trudnych i w kryzysie w szkole/placówce rozumiane jest jako efektywna współpraca dyrekcji szkoły, nauczycieli, specjalistów, uczniów - liderów wsparcia rówieśniczego, innych pracowników szkoły, pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania albo higienistki szkolnej z jednostkami ochrony zdrowia, w tym z ośrodkami środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży, z instytucjami pomocy społecznej oraz innymi podmiotami świadczącymi pomoc dla dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym. Realizacja zadań w projekcie jest realizowana przez psychologów.

- **MEN 5 września 2024 r. ogłosił otwarty konkurs ofert** na realizację w latach 2024 i 2025 zadania z zakresu zdrowia publicznego pn. „Zobacz emocje - realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej”.

Przedmiotem konkursu jest zadanie polegające na przygotowaniu i przeprowadzeniu w szkołach i placówkach programów z zakresu psychoedukacji jako procesu, w ramach którego nabywa się wiedzę na temat funkcjonowania umysłu i emocji oraz uczy się skutecznych strategii radzenia sobie z trudnościami. Program będzie uwzględniał szkolenia dla uczniów, ich rodziców, nauczycieli i dyrektorów szkół i placówek z zakresu: (1) elementów psychologii i rozpoznawania emocji; (2) radzenia sobie w sytuacjach problemowych; (3) kształtowania postaw prozdrowotnych; (4) zapobiegania stygmatyzacji osób w kryzysie psychicznym. Konkurs jest obecnie na etapie rozstrzygnięcia. Zadania z zakresu psychoedukacji i pracy warsztatowej realizowane są przez psychologów. Ponadto MEN we współpracy z MZ podjął działania dotyczące nawiązania współpracy szkół z Zespołami/Ośrodkami Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży (dalej: Ośrodek I stopnia referencyjnego). Świadczenia realizowane są przez zespół specjalistów: psychologa, psychoterapeutę oraz terapeutę środowiskowego. MEN i MZ opracowały i aktualizują wzór Porozumienia o współpracy pomiędzy placówką systemu oświaty a podmiotem leczniczym.

Zawarcie porozumienia zgodnego ze wzorem lub zmodyfikowanie/dopasowanie go do potrzeb obu podmiotów (Ośrodka I stopnia referencyjnego i szkoły) może sprzyjać rozwijaniu współdziałania pracowników tych placówek w osiąganiu skutecznej pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej skierowanej do dzieci, uczniów i ich rodzin, w ich najbliższym środowisku. Umożliwi także wymianę informacji o potrzebach i możliwych formach wsparcia oraz bezpośredni kontakt z podmiotem będącym przygotowanym merytorycznie w zakresie udzielenia specjalistycznego wsparcia.

Odpowiedź na pytanie 8. Czy w Ministerstwie Zdrowia lub NFZ odbywały się spotkania z osobami prowadzącymi Środowiskowe Centra Zdrowia Psychicznego? Jeśli tak, proszę o udostępnienie notatek z tych spotkań, wraz z informacjami o ich datach, składzie osobowym oraz konkluzji w zakresie dalszych działań Ministerstwa dot. ŚCZP.

W odpowiedzi na to pytanie w kwestii Ministerstwa Zdrowia proszę o przyjęcie następujących informacji:

1) Spotkanie w dniu 14 czerwca 2024 r.

Uczestnicy:
Maciej Karaszewski

Magdalena Krasuska
Katarzyna Gniedziejska
Bożena Borowczak – dyrektor Poznańskiego Ośrodka Zdrowia Psychicznego
(organ prowadzący – Urząd Marszałkowski) – psychiatria dorosłych
Sławomir Czarnecki – dyrektor Termediki – psychiatria dzieci – poradnia i I poziom referencyjny
Paulina Stochniątek

Ze spotkania sporządzono następujące notatki;

„Podsumowując oczekiwania środowiska związanego z psychiatrią, należy podzielić je na dwa obszary:

1. Psychiatria dziecięca

14 Środowiskowych Centrów Zdrowia Psychicznego zakończyło projekt unijny i nie są w stanie utrzymać zatrudnienia i udzielać świadczeń, mimo że są zobowiązane do okresu trwałości

Konkursy w zakresie świadczenia usług dla dzieci są ogłaszane w poszczególnych okręgach i nie zawsze działające centrum do nich przystępuje ze względu na niskie stawki proponowane przez system (tu potrzebuję jeszcze chwili na spotkanie z dyr. Kraszewską, żeby dokładnie prześledzić procesy)

Szpitalna psychiatria dziecięca w Wielkopolsce nie działa, mimo zakontraktowania przez prywatny podmiot (wszelkie informacje medialne o nieprawidłowościach niestety są prawdziwe).

2. Psychiatria dorosłych

Pilotaż: Duża liczba pacjentów trafiających do szpitala zamiast do Centrów zdrowia psychicznego. Wzmocnienie szpitali tworzy wewnętrzną konkurencję między podmiotami, bo pacjent w szpitalu po prostu opłaca się szpitalowi. Znajomość pacjentów w środowisku jest kluczowa w kontekście ich leczenia. Współpraca Centów z MOPRami i MOPSami jest niezbędna, a nie zawsze dobrze funkcjonuje. Tak samo jak konieczność całodobowego przyjmowania pacjentów. Ale tu potrzeba mądrej kalkulacji kosztów pracy (mimo zapisu w rozporządzeniu jest to dziś trudne do realnego wykonania właśnie ze względu na koszty) Jeśli nie działa nocna pomoc pacjenci trafiają do szpitala, co zadłuża centra....

Wszelkie wzmocnienie zespołów środowiskowych, oddziałujących na całe rodziny jest kierunkiem pożądanym w ustalaniu potrzeb i zabezpieczeniu populacji w kryzysach”

2) Spotkanie w dniu 14 listopada 2024 r.

Uczestnicy:

Filip Nowak – Prezes NFZ

Jakub Szulc – Zastępca Prezesa NFZ

Protestujący psychiatrzy:

Dr Izabela Ciuńczyk - kierownik Centrum Zdrowia Psychicznego Medison, prezes Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Centrów Zdrowia Psychicznego

Zofia Pieńkowska - asystentka zdrowienia, Kongres Zdrowia Psychicznego

dr Marek Balicki

dr Tomasz Rowiński

Katarzyna Szczerbowska – rzecznik Kongresu Zdrowia Psychicznego, asystentka zdrowienia

Sławomir Strzelczyk

Paula Kowalczyk

Ze spotkania nie sporządzono notatek.

W kwestii dotyczącej spotkań **pracowników NFZ** z osobami prowadzącymi Środowiskowe Centra Zdrowia Psychicznego uzyskano z NFZ odpowiedź stanowiącą, że Środowiskowe Centra Zdrowia Psychicznego to projekt realizowany z funduszy europejskich, zaś Centrala NFZ nie otrzymywała informacji zobowiązujących oddziały wojewódzkie NFZ do uwzględnienia w planach zakupu świadczeń realizowanych przez ŚCZP.

Odpowiedź na pytanie 9. Czy Ministerstwo Zdrowia planuje przeprowadzenie naboru dla ŚCZP w trybie pozakonkursowym? Jeśli tak, to proszę o informację, jakie będą zasady przyznawania środków i kiedy zostanie taki nabór przeprowadzony.

Narodowy Fundusz Zdrowia nie pośredniczy w finansowaniu ŚCZP, ponieważ jest to projekt realizowany z funduszy europejskich. Ponadto, zgodnie z ustawą o świadczeniach, NFZ nie dysponuje narzędziami prawnymi pozwalającymi na zakup świadczeń z pominięciem postępowania w trybie konkursu ofert albo rokowań.

Należy podkreślić, że **zasady i tryb finansowania świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych określa ustawa o świadczeniach**. Jak wskazuje art. 139 ustawy o świadczeniach, **zawieranie przez NFZ umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, z pewnymi wyjątkami, jak np. świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej, odbywa się po przeprowadzeniu postępowania w trybie konkursu ofert albo rokowań**. Świadczenia zaś realizowane są w oparciu o umowy zawarte ze świadczeniodawcami wyłonionymi na drodze określonej przez ustawę o świadczeniach.

Ponadto, zgodnie z art. 134 ust. 1 ustawy o świadczeniach, **NFZ jest obowiązany zapewnić równe traktowanie wszystkich świadczeniodawców** ubiegających się o zawarcie umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej i prowadzić postępowania w sposób gwarantujący zachowanie uczciwej konkurencji.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Jerzy Szafranowicz
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/